

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΗΘΗ

ΤΟ “ΞΕΝΑΚΙ.”

ΕΙΝΕ ιστορία ὄχι πολὺ παλαιά· τὸ παράξενο δέ, ὅσο ἀπίθανη, τόσο καὶ συνειθισμένη.

Ὁ λόγος εἶνε γιὰ τὸ ξενάκι, ἓνα κύριον ποῦ ἦλθε ἔς τὸ νησί πρὸ ἐτῶν καὶ τὸ ἀνεστάτωσε· κατώρθωσε δηλαδὴ, σχεδὸν ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες νὰ μιλοῦν γι’ αὐτό· καὶ δικαίως. Εἰς τὴν λέξιν ξενάκι ἐνυπάρχει ἡ σημασία τοῦ ἀγνώστου, τοῦ μυστηριώδους. Τὸν ἐντόπιον τὸν γνωρίζουν ὅλοι· ἐγνώριζαν καὶ τὸν πατέρα του καὶ τὸν πάππον του· τίποτε δὲν ἔχει νὰ μάθῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν ἐντόπιον, τὸν συμπολίτην του, τὸν γνωστόν του. Τὸ ξενάκι ὁμῶς, καθὼς ὀνομάζουν ἡ γυναικοῦλες εἰς τὸ νησί τοὺς νεοφερμένους ξένους, κινεῖ τὴν γενικὴν περιέργειαν· ὅλων ἡ προσοχὴ εἶνε πρὸς αὐτὸ ἐστραμμένη. Αὐτὸ λέγει πολλὰ καὶ πρὶν ἀνοίξῃ τὸ στόμα του. Τριγύρω του πλέκονται ιστορίαι, ἡ μία τερατωδεστέρα τῆς ἄλλης, καὶ ἡ φαντασία τὸ στολίζει μὲ τὰ ἐλκυστικώτερα χρώματα· αὐτό, τὸ ξενάκι δηλαδὴ, δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἐπιδεικνύεται καὶ νὰ καμαρώνῃ καὶ τ’ ἄλλα γίνονται μόνα των· τὸν χειροτονοῦν ἥρωα καὶ εἶνε πραγματικῶς ἥρωες.

Ἐνα τέτοιο ξενάκι εἶχεν ἔλθῃ στοῦ νησακί μας πρὸ ἐτῶν, προσερχόμενον, ὡς διεσάλπιξεν ἡ φήμη, ἀπὸ πολὺ μακρὰν, ἀπὸ τὰ βάθη... ἀπὸ κάποια βάθη, ποῦ δὲν εἶχαν καλὰ-καλὰ ἐξακριβωθῇ· ἀδιάφορον ὁμῶς· ἡ οὐσία εἶνε πῶς ἦτο νέος ἔξοχος ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν, καὶ ἄγαμος, ἰδιότης, ποῦ ὡς γνωστόν ἐκτιμᾶται ἰδιαιτέρως.

Ἐλέγετο Γιάγκος Φ.

Ἡλικία περὶ τὰ 30, ἀνάστημα, πρόσωπον, τρόποι, περιβολή, ὅλα ἔς τὴν ἐντέλειαν. Ἀκόμη καὶ φωνὴν ποῦ ἐμάγευε καὶ τὸν πλέον ἀναίσθητον. Ἐγνωρίσθη εὐθὺς μὲ τὰ καλλίτερα σπίτια· ἡ νεολαία τὸν παρέλαβε καὶ ἦτο ἡ ψυχὴ κάθε συναναστροφῆς. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐζητοῦσε μᾶλλον τὴν μόνωσιν· εἶχεν ἀκούσῃ — ἔλεγε — γιὰ τὰ θέλγητρα τοῦ νησιοῦ καὶ ἐπεθύμησε νὰ περάσῃ τὸ καλοκαίρι του ἔς αὐτό, νὰ ψαρέψῃ, νὰ κυνηγήσῃ, ν’ ἀπολαύσῃ, ἐν ἐνὶ λόγῳ, τὴν

γαλήνην ἐκείνην, ποῦ δὲν τὴν ἔχουν αἱ πόλεις. Ἐπειδὴ τὸ ξενάκι, ἂν καὶ συνειθισμένο εἰς τὰς μεγάλας πόλεις καὶ εἰς τὰ μεγάλα πράγματα, πολὺ ὁμῶς ἀγαποῦσε τὴν ἡσυχίαν, τὴν εἰρηνικὴν ζωὴν, τὸν ἀπλοῦν οἰκογενειακὸν βίον... ὦ, αὐτὸς μάλιστα ὁ οἰκογενειακὸς βίος τὸν ἐμάγευε — ἔλεγε συχνὰ — καὶ αὐτὰ ἐπανάλεγαν οἱ φίλοι του καὶ ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ πλησίον. Ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν του, αὐτὴ θὰ ἦτο μεγάλη βέβαια· αὐτὸ ἐφαίνετο κἂν ἀπὸ τὰ γράμματα τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὰ γεμᾶτα μ' ἐπιταγὰς, καθὼς ἐδεβαίωναν πολλοί, καὶ ἀπὸ τὴν γενναιοδωρίαν του.

Φυσικὰ αἱ οἰκογένειαι συνεκινήθησαν, ἰδίως αἱ μητέρες ποῦ εἶχαν κόραις τῆς πανδρεϊᾶς. — Ἐνα τέτοιον νέον, τί εὐτυχὴς ἐκείνη ποῦ τὸν πάρῃ... ἔλεγαν μεταξύ των. Διότι, δὲν ξεύρω πῶς, ἀλλὰ ἐμυρίζοντο πῶς τὸ ξενάκι εἶνε μαγευμένο ὄχι μόνον μὲ τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ κορίτσια του. Δὲν τὰ εἶπεν αὐτὰ τὸ ξενάκι· ἀλλὰ οἱ τρόποι του τὸ ἐφανέρωναν.

Ἰδίως ὁμῶς συνεκινήθησαν τὰ κορίτσια, ἂν καὶ ἐπροσπαθοῦσαν νὰ κρύπτουν τὸ αἰσθημὰ των αὐτό. — Θὰ θελήσῃ ἄρᾳ γε νὰ πανδρευθῇ ἔδῳ; καὶ εἰς τοιαύτην περίστασιν, ποιάν θὰ προτιμήσῃ; Ἐσκέπτοντο, καὶ καθεμιὰ, συγκρίνουσα τὸν ἑαυτὸν της μὲ τὰς ἄλλας, δὲν τὸν εὗρισκε κατώτερον. Εἰς τὰς σκέψεις των δὲ τὰς ἐγωϊστικὰς ἐπροχωροῦσαν καὶ μακρύτερα. Ἐλεγεν ἡ καθεμιὰ: προκειμένου νὰ πάρῃ ἄλλην, ἢς φύγῃ καλλίτερα ὅπως ἤλθε.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς δύο κορίτσια διεκρίνοντο κατὰ πολὺ ἀπὸ τὰ ἄλλα· ἦσαν πολὺ ἀνώτερά των καθ' ὅλα, καὶ εἰς ἓν ἀπ' αὐτὰ βέβαια θὰ ἐκκλινεν ὁ νέος ξένος, ἂν ἀπεφάσιζε νὰ ἐκλέξῃ. Ἦσαν δύο ὀρφαναί, ἀνατραφεῖσαι ἀπὸ τὰς θείας των, πλούσιαι δὲ εἰς κτήματα καὶ ἄλλα καλὰ. Καὶ αἱ δύο πολὺ θελκτικαί· ξανθὴ ἡ μία, μελαγχροινὴ ἡ ἄλλη· ἡ πρώτη συνεσταλμένη καὶ ἀξιοπρεπὴς, ἡ δευτέρα τολμηρὰ καὶ ὀλίγον χειραφετημένη, ἀρνηθεῖσα ἕως τῶρα δύο τρεῖς γαμβροὺς — ἐντοπίους ἐννοεῖται — ἀπὸ ἰδιοτροπίαν. Αὐταὶ αἱ δύο εἶχαν τὰς περισσοτέρας πιθανότηας. Τὸ ξενάκι ἐγνώρισθῃ καὶ μὲ τὰς δύο καὶ τὰς ἐπεριποεῖτο ἀπαράλλακτα, χωρὶς νὰ φαίνεται ποῖαν προτιμᾷ.

Ἡ διαγωγὴ τοῦ νέου ἦτο χρηστὴ καθ' ὅλα καὶ ἡ γενικὴ γνώμη ἦτο ὑπὲρ αὐτοῦ· τὴν συμφωνίαν ὁμῶς αὐτὴν τὴν ἔχαλῳσε μιὰ φωνὴ βραχνή, σὰν χαλαρωμένη χορδὴ, καθὼς εἶνε συνήθως αἱ φωναὶ ποῦ δὲν συμφωνοῦν μὲ τοὺς πολλοὺς. Ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ Γιάννη τοῦ Ἀθήνη, ἐνὸς ἰδιοτρόπου γεροντοπαλλήκαρου, γνωστοῦ διὰ τ' ἀστεῖα του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν γλώσσαν του, ποῦ ἔκοφτε σὰν μαχαίρῃ· ἦτο εὐφυλόγος, ἀλλὰ καὶ σκώπητος ἀμείλικτος καὶ πειράκτης ἀκατάσχετος, μὲ κρίσιν ὁμῶς ὀρθὴν πάντοτε καὶ φίλος τῆς ἀληθείας.

— Τοὺς ἐσήκωσε τὰ μυαλὰ κι' αὐτὸ τὸ ξενάκι, ἔλεγε· καὶ ἡ ἀφορμὴ; τὸ ἐξωτερικόν, ἡ ἐπιφάνεια· ἀλήθεια, γιὰ τὰ μέσα, τὰ ψυχικὰ θέλω νὰ πῶ, δὲν εὗρέθησαν ἀκτῖνες νὰ τὰ φωτίζουν. Λαμπρὸς ὁ ἕνας· λαμπρὸς ὁ ἄλλος· σπάνιος ἄνθρωπος ὁ τρίτος· ἐσήκωσαν τὰ μυαλὰ τοῦ κόσμου, μάλιστα τὰ γυναικεῖα, ποῦ δὲν εἶνε πολὺ βαρεῖα. Καὶ νὰ ἰδῇτε· θὰ γίνῃ, ὅ,τι ἐγίνε κι' ἄλλη φορὰ. Ἐγὼ ἀπὸ πολλὰ μυρῖζο-

μαι πῶς καὶ ὁ ὁμορφονεὶὸς αὐτὸς θὰ τριγυρίζῃ, θὰ κἀνῇ βόλτες, θὰ παιζογελᾷ καὶ ἀφοῦ κουρασθῇ, θὰ κἀμῃ τὸ πανὶ του νὰ φύγῃ, ἐσυμπέραναν ὁ Ἀθήνηος, δανεισθεὶς τὴν τελευταίαν φράσιν ἀπὸ τὸ ναυτικὸν ἰδιῶμα, τὸ σύνηθες εἰς τοὺς νησιώτας.

— Σῶπα, Κάλχα, εἶπεν ἓνας μαθητῆς Γυμνασίου ποῦ τὸν ἤκουε. Δὲ βλέπεις τί ἀφεντάνθρωπος εἶνε; Δὲν ἐρωτᾷς καὶ τὸν παπᾶ Φίλιππον;

— Ἀλήθεια, εἶπε γελῶν ὁ Ἀθήνηος, τὸν εὗρήκεν ὁ Φίλιππος τὸν . . . σιὸρ Γιάγκο!

Πράγματι τὸ ξενάκι εἶχε μεγάλες φιλίες καὶ μὲ τὸν παπᾶ Φίλιππον, τὸν ἱερέα τῆς Μητροπόλεως, ὅπου ἐκκλησιάζετο ἡ δεσποινὶς K* ἡ μελαγχροινὴ κοπέλλα, ποῦ τὴν ἐκαλόδλεπε ὁ γαμβρός, καθὼς τὸν ὠνόμαζαν πολλοί. Καὶ πῶς νὰ μὴ μαγευθῇ ὁ παπᾶς, ποῦ τὸ ξενάκι κάθε Κυριακὴν ἢ ἄλλην ἐορτὴν ἐφαλλε εἰς τὴν ἐκκλησίαν του καὶ ἐσύναζε πολὺν κόσμον μὲ τὴν φωνὴν του, πρὸς μεγάλην λύπην καὶ ἀγανάκτησιν τῶν λοιπῶν παπάδων, ποῦ ἔχασαν τοὺς ἐνορίτας των. Μ' ἀλήθεια, τί παθητικὰ ποῦ ἐφαλλε ὅλα τὰ τροπάρια εἰς ὕψος βυζαντινόν! Ἐκεῖνο μάλιστα τὸ χερουβικό, ὅταν ἔλεγε καὶ ἐχρωμάτιζε μὲ πάθος ἐκεῖνο τὸ νέ, νέ, νέ, ἦτο μία τρέλλα ν' ἀκούῃ κανεὶς. Τὸν εἶχε λοιπὸν φίλον καὶ τὸν ἐσύσταινε παντοῦ θερμὰ ὁ παπᾶ Φίλιππος καὶ τόσῳ περισσότερον, ὅπου ἐζητοῦσε νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ᾗς τὴν ἐκκλησίᾳ του ὁ παπᾶ Δαμιανός.

— Οἱ παπάδες ἀνασκουμπώθηκαν γιὰ τὸ ξενάκι, εἶπε κάποιος ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἀθήνηος.

— Πάντα μὲ τὴ μέθοδο τοῦ παπᾶ θὰ ἐπιτύχῃ τὸ σκοπὸ του ὁ σιὸρ Γιάγκος, ἀπήντησεν ὁ Ἀθήνηος.

Μετ' ὀλίγον παρετηρήθη πῶς ὁ παπᾶ Φίλιππος συχνάζει περισσότερον εἰς τῆς K* καὶ ὁ κόσμος ἐσυμπέρανε, δὲ ξέρω πῶς, ὅτι τὸ ξενάκι βάζει τὸν παπᾶ νὰ μεσιτεύῃ γι' αὐτόν, ποῦ θὰ πῇ δηλαδὴ ὅτι ἐκεῖ κλίνει τὸ ξενάκι.

Δὲν ἦτο ὁμοῦς βέβαιον αὐτὸ ἀκόμη· ἐκεῖνο ποῦ εἶχε βεβαιωθῇ ἦτο ὅτι τὸ ξενάκι, ὅχι μόνον ἀγάπησε τὸ νησί πολὺ, ἀλλὰ κ' ἐφαίνετο πῶς ᾔθελε νὰ μείνῃ ᾗς αὐτὸ γιὰ πάντα· ἐζητοῦσε δηλαδὴ ἀποκατάστασιν. Πρὸς τὸ παρὸν ἐξοῦσε ὅλως ἰδιότροπα. Ἐξαφνα, χωρὶς κανένα ἰδιαίτερον λόγον, ἐγένετο ἄφαντος ἐπὶ ὁλόκληρον ἑβδομάδα. Μὲ τὸ τουφέκι ᾗς τὸν ὦμο καὶ μ' ἓνα σκυλὶ ποῦ τοῦ ἐδάνεισε κάποιος κυνηγός, ἐγύριζε τὰ βουνὰ καὶ ὅλα τὰ ῥωμαντικὰ μέρη τοῦ νησιοῦ καὶ πότε μὲν ἐξευχτοῦσε ἐπάνω στὸν Ἀη-Διὰ τὸν Βορنيώτη, πότε σὲ καμμιά καλύβια χωρικοῦ στὸ Καλὸ Λειθάδι, ἄλλοτε πάλιν μὲ μιὰ φαρόβαρκα ἐπαίρνε γύρω τὸ νησί ὅλο κ' ἐπαρουσιάζετο ἑξαφνα μὲ τὴν βάρκα γεμάτη ψάρια, ποῦ τὰ ἐμοίραζε ᾗς τοὺς φίλους, ἀρχίζων ἀπὸ τὸν παπᾶ Φίλιππον τὸν ἐπιστήθιον του, ὅστις καὶ τὸν εἶχε βεβαιώσῃ, καθὼς ἔλεγαν, ὅτι θὰ τὸν ὑπάνδρευε μ' ἐκεῖνην ποῦ ᾔθελε καὶ νὰ μένῃ ἐντελῶς ἡσυχος.

Αἰφνης διεδόθη πῶς τὸ ξενάκι ἀπεκαλύφθη· πῶς τάχα ἔδειξε ποῦ κλίνει ὀριστικῶς ἡ καρδιά του καὶ τώρα μεγάλη συγκίνησις ἐπι-

κρατεῖ εἰς τὸν κύκλον τῶν κοριτσιῶν. Ὅπως κ' ἐπεριμένετο, ἐγνώσθη πῶς ἡ προτιμηθεῖσα εἶνε ἡ Κ* ἢ ὅσον εὐμορφῇ, τόσον καὶ ἔξυπνῇ καὶ τολμηρᾷ κοπέλλᾳ. Καὶ ναὶ μὲν αὐτὴ δὲν εἶπε τίποτε σχετικόν, δέχεται ὅμως τῶρα τὸν νέον συχνότερα καὶ φαίνεται ἐνθουσιασμένη. Καὶ ἄρχισε τῶρα ἡ ἀντιδρασίς ἀπὸ τοῦς ἀντιθέτους, μὲ μισόλογα, μὲ ὑπαινιγμούς: πῶς τάχα ποιός εἶν' αὐτός καὶ ποιός τὸν ξεύρει καὶ πῶς ἡ Κ* τὸν δέχεται γιὰτ' εἶν' ἐλαφρόμυαλη.

Ἦκουεν αὐτὰ ἡ Κ* καὶ ἡ θεία τῆς κ' ἔλεγαν πῶς ἀπὸ πείσμα τὰ διαδίδει αὐτὰ ἡ Μ*, ἡ ἀντιζήλός των, καὶ τῆς ἐμήνυσαν πῶς αὐτὰς δὲν τὰς μέλλει καθόλου γιὰ τὸ ξενάκι καὶ ἂν τὸν θέλῃ ἡ Μ*, ἃς τὸν πάρῃ, ἐννοεῖται — ἐπρόσθεταν — ἂν κ' αὐτὸς τὴν θέλει. Εἰς αὐτά, ἀπήντησεν ἡ Μ*, πῶς ἀδιαφορεῖ καὶ ἡ Κ* ἃς μὴν κάνῃ τὴν περήφανη. Αὐτὸς ὁ ἀκροβολιστικὸς πόλεμος ἐξακολουθοῦσε μεταξὺ τῶν ἀντιζήλων, ἐνῶ τὸ μῆλον τῆς ἑριδος ἐσιώπα, ὥσάν τίποτε νὰ μὴ συνέδαινε τριγύρω του. Ἐνα περιστατικὸν ἔξαφνα ἐσπρωξε τὰ πράγματα πρὸς τὴν λύσιν των. Διέδωσαν πῶς ἀπὸ τινος καιροῦ τὰ ἐμβάσματα τοῦ αἰὸρ Γιάγκου ἔλειψαν κάπως, πῶς δηλαδὴ τὸ ξενάκι δὲν λαμβάνει τῶρα ὅσα ἐλάμβανε πρὶν, πῶς τάχα ἡ πηγὴ ἄρχισε νὰ στειρεύῃ καὶ ἡ χαρὰ τῶν ἀντιζήλων ἦτο μεγάλη. Τὸ ξενάκι τὰ ἔμαθεν αὐτά, δὲν ἐταράχθη ὅμως, ἀλλ' ἔδειξε περισσοτέραν σοβαρότητα καὶ ἀξιοπρέπειαν, πρᾶγμα ποῦ ἔκαμε τὴν Κ* νὰ ἐνθουσιασθῇ καὶ ν' ἀποδώσῃ τὰ λόγια εἰς τὸ πείσμα τῆς ἀντιζήλου τῆς. Οὐχ' ἦττον ἐσκέπτετο μὲ τὴν θείαν τῆς ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ ζητήματος. Ἦθελαν νὰ ὑπερισχύσουν, νὰ καταβάλουν τὴν ἀντιζήλον, ποῦ καὶ ἄλλοτε τὰς εἶχε πειράξῃ· ἐπερίμεναν ὅμως ν' ἀκούσουν τὴν τελειωτικὴν γνώμην τοῦ παπᾶ Φίλιππου, ὅστις ἐξεφράζετο μὲ εὐνοϊκῶς ὑπὲρ τοῦ νέου, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶχεν εἰπῇ ἀκόμη τίποτε σχετικόν μὲ ἀποκαταστάσεις καὶ συνοικέσια· φαίνεται καὶ αὐτὸς ἐσκέπτετο πολὺ, πρὶν μορφώσῃ γνώμην.

Εἶχαν περάσῃ δυὸ ἑβδομάδες, χωρὶς ν' ἀκουσθῇ τίποτε ξεχωριστόν. Ὁ παπᾶ Φίλιππος ἐγύριζε τὰ ἐρημοκκλησία, ἔχων συνοδὸν τὸ ξενάκι μὲ τὸ τουφέκι του, ὅτε ἦλθεν ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων, καὶ ἤρχισε τὴν παραμονὴν ὁ ἁγιασμός τῶν σπιτιῶν. Ἡ Κ* μὲ τὴν θείαν τῆς καὶ μίαν γειτονίσσαν ἐσιγύρισαν τὸ σπίτι κ' ἐπερίμεναν, ὅτε ἐμβῇ καὶ ὁ παπᾶ Φίλιππος ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἓνα παιδί μὲ τὴν ἁγιαστούρα. Ἐφοροῦσε τὸ καλὸ του βᾶσο καὶ τὸ ἐπιτραχήλι του ἔλαμπε, ἐφαίνετο δὲ ζωηρότερος τοῦ συνήθους. Ἐπῆγε κατ' εὐθείαν εἰς τὸν κοιτῶνα ψάλλων τὸ «Ἐν Ἰορδάνῃ» μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε καὶ σταθεὶς ἐμπρὸς εἰς τὰς δύο γυναῖκας, τὰς ἐβράντισε μὲ ἁγιασμόν καὶ ἐπανελάβε τὸ τροπάριον «Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου Κύριε, χαμηλὰ δὲ καὶ ὡς ἐν παρενθέσει (ἔχω σπουδαῖα νέα καὶ προσέξετε) καὶ πάλιν μεγαλοφώνως «ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερῶθη προσκύνησις» (ὁ Γιάγκος θέλει νὰ μπῇ στὸ σπίτι σας καὶ μὴν τὸν ἀφήσετε νὰ φύγῃ) «τοῦ γὰρ γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει σοι» (μὴ διστάσετε καθόλου καὶ μὴν ἀκοῦτε λόγια) «ἀγαπητόν σε υἱὸν ὀνομάζουσα» (ἡ Μ* δὲ βλέπει τὴν ὥρα νὰ τὸν ἀρπάξῃ). Καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι

τέλους, ραντίζων πρόσωπα και επιπλα και τέλος απειχαιρέτησα κ' ἔφυγε με τὸ παιδί, βέβαιος πῶς ἡ ῥητορική του, ἐνισχυθεῖσα καὶ ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ ἁγιασμοῦ, ἔφερε τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα. Ἐν τούτοις ὁ καιρὸς περνοῦσε μεταξύ σκέψεων καὶ δισταγμῶν.

* * *

Ὁ « Πλάτανος » εἶνε μία μαγευτικὴ τοποθεσία ἐπὶ τῆς κατωφερείας βουνοῦ κατὰ τὰ νοτιοανατολικά τοῦ νησιοῦ. Τὸ ὄνομα αὐτὸ ἡ θέσις τὸ ὀφείλει εἰς ἓνα μεγαλοπρεπῆ πλάτανον ποῦ εἶν' ἐκεῖ. Εἶν' ἓνα δένδρον προαιώνιο, πελώριο, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὁποῖου κάθονται ἀνέτως ἑκατὸν πρόσωπα καὶ ὅπου ἐσκίασεν ἕως τώρα πολλὰς γενεάς. Ὁ ἐπιβλητικὸς του κορμός, ποῦ μόλις τὸν ἀγκαλιάζουν δύο ἄνθρωποι, φέρει χαραγμένα τὰ ὀνόματα πολλῶν ὁδοιπόρων, ὅπου ἐφιλοδόησαν τὴν εὐθηνὴν αὐτὴν ἀθανασίαν. Τριγύρω ἀμπέλια εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ἀγροὶ καταπράσινοι καὶ μετὰ αὐτῶν ἄγρονα χωράφια διὰ τὴν ἀντίθεσιν, νερὰ τρεχούμενα καὶ ὄχι πολὺ μακρὰν ἢ θάλασσα, τῆς ὁποίας τὴν βοήν φέρει, ἀσθενῇ πλέον, ὁ ἄνεμος μέχρι τοῦ βουνοῦ, ἐνῶ συγχρόνως ἡ ἀκοή μαγεύεται ἀπὸ τὸν μελωδικὸν ψίθυρον τοῦ φυλλώματος τοῦ πλατάνου.

Εἰς τὸ γοητευτικὸν αὐτὸ μέρος ἐσυνάχθησαν μιὰ μέρ' Ἀπριλίου ἀπὸ τὸ πρῶτ' τὸ ξενάκι με τοὺς φίλους του καὶ ἡ K* με τοὺς δικούς της, περὶ τοὺς εἴκοσι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νὰ ἐορτάσουν τοὺς ἀρραθῶνας τῆς K* με τὸ ξενάκι, ποῦ εἶχαν ἀποφασισθῇ τὴν προτεραιάν τοῦ βράδου εἰς τὸ σπῆτι τῆς νέας.

Καὶ τοὺς ἐώρτασαν εὐθυμότατα. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐτρωγόπιναν, οὐδέποτε δὲ ἡ εἰρηνικὴ ἐξοχή εἶχεν ἰδῆ ἄλλοτε τόσον θορυβῶδη δμήγυριν. Εἶχαν μαζὶ τοὺς καὶ βιολιά καὶ ἐχόρευσαν κ' ἐτραγούδησαν, βράδου - βράδου δὲ ὅλοι ἐπὶ ὄνων, ἢ ἐπιγάδαροι κατὰ τὸν Ἀθήνην. ἐκίνησαν γὰρ τὴν χώραν, ὅπου ἔφθασαν σκοτεινὰ πλέον.

Εἶχαν βάλῃ μερικοὶ πρὶν καὶ στοιχήματα, οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς K*, οἱ δὲ ὑπὲρ τῆς ξανθούλας· καὶ μόνον ὁ Ἀθήνης ἔλεγε: Ὁ διάβολος νὰ με πάρῃ, ἂν ὁ σιὸρ Γιάγκος θὰ πάρῃ καμμιὰ. Αὐτὸ δὲ θὰ εἶνε καὶ τὸ καλλίτερον κατ' ἐμέ.

Ὅταν ἐγνώσθησαν πλέον οἱ ἀρραθῶνες, οἱ φίλοι τῆς K* ἐθριάμβευσαν· καὶ ἐκεῖνοι ὁμως τῆς M* δὲν ἐθεωρήθησαν ἀκόμη νικημένοι. — Ἄς δοῦμε πρῶτα τὸ τέλος, ἔλεγαν.

Ἐπὶ δολόκληρον μῆνα τὸ ξενάκι ἦτο σχεδὸν σπιτωμένο εἰς τῆς K*, πρᾶγμα ποῦ ἐσκανθάλιζε πολλοὺς καὶ παρώργιζε τοὺς γεροντοτέρους. — Ἄν εἶχε μητέρα, δὲν θὰ ἐγίνοντο αὐτά, ἔλεγαν. Καὶ τὰ λόγια καὶ τὰ σχόλια τῶν ἀντιθέτων δὲν ἔπαυαν.

Μετ' ὀλίγον ἠκούσθη πῶς ἡ K* ἐπώλησεν ἓνα καλὸ της κτῆμα καὶ πῶς ὁ σιὸρ Γιάγκος ἐτοιμάζεται νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν γὰρ ν' ἀγοράσῃ τὰ τοῦ γάμου, ποῦ τὸν ᾔθελε μεγαλοπρεπῆ.

Ἡ πώλησις τοῦ κτῆματος ἔκαμε κακὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν κόσμον, ὁ ὅποιος, μὴ ἔχων τί ἄλλο νὰ κάμῃ, ἐπερίμενε. Ὁ καιρὸς

ὁμως ἐπερνοῦσε καὶ τὸ ξενάκι δὲν ἔφευγε. Ἐκυνήγοῦσε, ἐψάρευε, ἐτρωγόπινε, μὲ ὕφος ἀνθρώπου ποῦ βρίσκεται σπίτι του. Καὶ ἤρχισε τῶρα ἢ καταφορὰ ὅλων ἐναντίον του φανερά :

— Τί κάθεται ὁ χαμένος ; οὔτε πανθρεύεται, οὔτε φεύγει· εὐρῆκε τὴν ὄρφανήν καὶ θέλει νὰ τὴν καταστρέψῃ !

Ἐνας μάλιστα γέρος, παλαιὸς πλοίαρχος, γνωστὸς γιὰ τὴν εὐθύτητα καὶ τὴν ἐλευθεροστομίαν του, εἶπε μιὰ φορὰ μεγαλοφώνως εἰς τὸ καφενεῖον, ὅπου ἐκάθητο καὶ ὁ γαμβρὸς ὀλίγον μακρότερα :

— Ἄς προσέξῃ ὁ κύριος, γιατί δὲν τῶχω τίποτα νὰ βγάλω τὸν λουῶ νὰ τοῦ σπᾶσω τὸ κεφάλι ! Φράσις, ποῦ ἔκαμινε τὸν Ἀθήνην νὰ καγχᾷσῃ σαρκαστικῶς. Εἶχεν ἀκούσῃ καὶ ἄλλοτε αὐτὴν τὴν ἀπειλήν, χωρὶς νὰ ἰδῇ ποτὲ τὸν λουῶν νὰ εὐγῇ ἔξω.

Ὡς τόσο ἡ βοή τῆς γενικῆς καταφορᾶς ἔκαμαν τὸ ξενάκι νὰ σκεφθῇ σοβαρότερα, κατόπιν δὲ μιᾶς ὀμιλίας ποῦ εἶχε μὲ τὸν παπᾶ Φίλιππον, ἐτοιμάσθη νὰ φύγῃ, δηλώσας συγχρόνως πῶς γρήγορα ἐπιστρέφων μ' ἓνα συγγενὴ του θὰ δώσῃ τὸ ἀρμόζον τέλος εἰς τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ παύσῃ νὰ φλυαρῇ ἢ κακεντρέχεια.

Πράγματι μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔφυγε, συνοδευθεὶς ἐπιδεικτικῶς ἀπὸ τὴν μνηστήν, τὴν θεῖαν τῆς καὶ τὸν παπᾶ Φίλιππον, μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου.

— Στόν ἀγύριστο ! .. εἶπεν ὁ Ἀθήνης, ποῦ τὸν εἶδε νὰ φεύγῃ.

* *

Ἀλλὰ πέρασε μῆνας καὶ δὲν ἀκούσθη τίποτε γιὰ τὸ ξενάκι. Πέρασαν δυό, τρεῖς μῆνες, σιωπὴ ἄκρα· οὔτε λόγος γιὰ τὸν σιὸρ Γιάγκο. Ἀρχισαν νὰ ῥωτοῦν, νὰ γράφουν· ἀδύνατον νὰ μάθουν τίποτε.

Πέρασαν σωστοὶ ἕξ μῆνες καὶ μιὰ φωνὴ εὐγῆκε πῶς τὸ ξενάκι ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀμερικὴν. Στὸ καφενεῖο ποῦ τὸ εἶπαν αὐτό, ἦσαν πολλοὶ καὶ ὁ Ἀθήνης ὁ πρόεδρος, καθὼς τὸν ἔλεγαν κάποτε.

— Ἐμένα καθόλου δὲν μοῦ παραξοφάνηκε πῶς τὸ ξενάκι ἔγινεν ἄφαντο· τὸ ἐπερίμεν αὐτό καὶ καλὰ ἔκαμε νὰ μὴ γυρίσῃ, εἶπεν ὁ Ἀθήνης.

— Τί λές, βρε ἀδερφέ ; εἶπε κάποιος. Ξέρεις πῶς ἐπῆρε ὅλα τὰ τιμαλφῇ τῆς κοπέλλας ;

— Ἐγὼ τὸ ξέρω αὐτό, ἀπήντησεν ὁ Ἀθήνης· καὶ ἐσὺ ὁ ἔξυπνος δὲ ξέρεις πῶς ἅμα χάσῃ μιὰ κοπέλλα τὰ τιμαλφῇ της, δὲν τὰ βρίσκει πλὴι ; τοῦλάχιστο γλυτώνει ἀπὸ ἓνα τυχοδιώκτη.

Καὶ ἡ συζήτησις ἐξηκολούθησε μὲ διάφορα λογοπαίγνια, ὅταν ἐμβῆκεν ὁ παπᾶ Φίλιππος καὶ ἐκάθησε ἔς ἓνα τραπέζι παράμερον.

— Νά, ὁ πρωταίτιος ! εἶπεν ὁ Ἀθήνης εἰς τὸν γείτονά του, καὶ θὰ τὸν πειράξω· δὲ βαστώ.

Ἐσηκώθη εὐθὺς καὶ ἄρχισε νὰ περιπατῇ. Ἐξαφν' ἄρχισε νὰ φάλλῃ μεγαλοφώνως :

« Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένου σου Κύριε — οἱ ἀρραβῶνες δίνουν καὶ παίρνουν στὸν Πλάτανο ».

Ὁ παπᾶ Φίλιππος ἐφάνη ταραχθεὶς· ἐσηκώθη, εἶπε χαμηλὰ καὶ ὥς καθ' ἑαυτόν· « δίκηο ἔχει » καὶ ἔφυγε.

Μετενόησεν ὁ Ἀθήνης.

— Εἶμαι ἕνα γαῖδοῦρι ἐγώ, εἶπε· καὶ ὁ παπᾶ Φίλιππος, μ' ὄλ' αὐτά, πάντα εἶν' ἕνας καλὸς ἄνθρωπος· θὰ πάω σπίτι του νὰ τοῦ ζητήσω συγχώρεσι.

Πέρασαν ἑκτοτε κάμποσα χρόνια καὶ ὁσάκις τύχη νὰ ἔλθῃ στὸ νησί κανένας νέος ξένος, ἐνθυμοῦνται τὸν σιὸρ Γιάγκο, τὸ ξενάκι.
Ἡ Κ* ἔμεινεν ἀνύπανδρος.

Μάϊος, 1909.

Π. Α. ΑΣΙΩΤΗΣ

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΛΩΠΟΔΥΤΩΝ

[Σύντομον, δράμα κωμικοτραγικὸν]

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ο ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ ποῦ φεύγει μὲ τὰ παπούτσια στὸ πόδι.

Ο ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ποῦ μένει μὲ τὰ παπούτσια στὸ . . . χέρι.

— Θέλω ἕνα ζευγάρι καλὰ παπούτσια . . . μὰ νὰ ἦναι ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποῦχεις.

— Μετὰ χαρᾶς σας, ἀφεντικό. ὙΕννοια σας, θὰ σᾶς εὐχαριστήσω. Καθῆστε, παρακαλῶ.